

Kómár András:

Új típusú MNB vizsgálat vár a bankokra – Mit érdemes tudni róla?

A közeljövőben az MNB szanálási területe számos bankot fog kiértékelni, melyben egy új típusú eljárás lefolytatásáról tájékoztatják az érintetteket. A Felügyelet részéről már megszokhatták az intézmények a rendszeres ellenőrzési eljárásokat, a szanálási feladatkörében eljáró MNB azonban a közeljövőben fogja rendszeressé tenni saját, a felügyeleti ellenőrzésektől elkülönült eljárásait, ezért érdemes röviden áttekinteni, hogy milyen célt szolgálnak, hogyan zajlanak majd ezek a vizsgálatok, valamint azt is, hogy eredményük hogyan hathat ki a vizsgált intézmények működésére.

A Magyar Nemzeti Bank (MNB) szanálási területéről sokaknak az MKB Bank közelmúltban lezárult szanálása és a szanálás során alkalmazott intézkedések jutnak először eszébe. A szanálási hatóságként eljáró MNB-nek azonban „békeidőben” is számos feladata van a szanálási törvény hatálya alá tartozó hitelintézetek és befektetési vállalkozások vonatkozásában. Az egyik legfontosabb feladat a szanálási tervek készítése és azok folyamatos naprakészen tartása, melynek keretében a hatóság intézményre szabott szanálási stratégiát és intézkedési tervet dolgoz ki arra az esetre, ha az intézmény válsághelyzetbe kerülne, és önállóan nem tudná a biztonságos és jövedelmező működését helyreállítani. A szanálási tervezés tehát folyamatos munka, a hatósági felkészülést szolgálja, és minden intézmény kapcsán el kell végezni. Így a szanálási tervek készítése nem jelenti azt, hogy a szanálási hatóság az érintett intézmény közeljövőbeli szanálására készül, hiszen a szanálási terveket akkor is el kell készíteni és aktualizálni, ha az érintett intézmény szanálására sosem kerül sor.

A szanálási tervek

Az Európai Unió jogi keretrendszeren alapuló hazai szabályozás elvárja a szanálási feladatkörében eljáró MNB-től, hogy egyedi és csoportszintű szanálási terveket készítsen, melyeket évente felül kell vizsgálnia. Azon hazai intézmények esetén, melyek anyavállalatának székhelye az Európai Unió másik tagországában található, az MNB az érintett szanálási hatóságokkal a szanálási kollégiumokban együttműködve vesz részt a csoportszintű szanálási terv kidolgozásában. Az Európai Unió másik tagországában anyavállalattal nem rendelkező hazai intézmények esetén pedig az MNB önállóan, vagy az EU-ban leánybankokkal rendelkező bankcsoportok esetén az általa vezetett szanálási kollégium munkáját irányítva felel a szanálási tervek el-

készítéséért. A szanalási terv minimális tartalmi elemeit jogszabály határozza meg, így annak egyebek mellett tartalmaznia kell az intézmény kritikus funkcióinak és a fő üzletágainak, más intézményekkel való egyoldalú vagy kölcsönös függőségi kapcsolatok bemutatását, a szanalásra vonatkozó alternatív forgatókönyveket, az intézmény kritikus funkciói, fő üzletágai és eszközei értékének és értékesíthetőségének meghatározására irányuló eljárásokat, a szanalási opciók finanszírozási tervét, a válságkezeléshez kapcsolódó kommunikációs tervet, valamint a szanalhatóság értékelésének részletes leírását.

Mit értünk a szanalhatóság értékelése alatt?

A szanalhatóság azt jelenti, hogy az intézmény vonatkozásában nem merülnek fel a sikeres válságkezelést gátló lényeges akadályok, azaz az adott intézmény esetleges szanalása vagy felszámolása esetén válságkezelési intézkedésekkel fenntartható az intézmény kritikus funkcióinak folytonossága és elkerülhetők a pénzügyi közvetítőrendszer stabilitására gyakorolt jelentős negatív következmények. Az intézmény szanalhatóságának értékelését az MNB-nek a szanalási terv készítésekor és felülvizsgálatakor is el kell végeznie a szanalási tervben szereplő összes válságkezelési forgatókönyvre vonatkozóan.

Mit vizsgál az MNB a szanalhatósági értékelés során?

A szanalhatósági értékelés mindig az adott intézmény egyedi jellemzőitől és a rá vonatkozó szanalási terv tartalmától, az abban szereplő szanalási stratégia(k)tól függ. A kiemelt vizsgálandó területeket és szempontokat a szanalási törvény is rögzíti, így a hitelintézetek maguk is áttekinthetik ezeket, felkészülve az ilyen vizsgálatokra:

- léteznek-e olyan intézkedések és intézményi megoldások, amelyek célja a fő üzletágak és a kritikus működési folyamatok támogatása és fenntartása érdekében az alapvető személyzetről, az infrastruktúráról, a finanszírozásról, a likviditásról és a tőkéről való gondoskodás?
- a csoport jogi struktúrája - a jogalanyok száma, a csoport struktúrájának összetettsége, illetve az üzletágak és a csoporthoz tartozó vállalkozások egymáshoz rendelésében mutatkozó nehézségek miatt - mennyire akadályozza a szanalási eszközök alkalmazását?
- az intézmény vezetői információs rendszerei képesek-e arra, hogy az intézmény eredményes szanalásához elengedhetetlen információkat mindenkor

(tehát nem csak egy adott hét, hónap, negyedév végén), akár gyorsan változó körülmények között is rendelkezésre bocsássák?

- milyen mértékben léteznek olyan készenléti tervek és intézkedések, amelyek válsághelyzetben is biztosítják a fizetési és az elszámolási rendszerekhez való folyamatos hozzáférést?
- az intézmény szanálása mennyire jelentős közvetlen vagy közvetett hátrányos hatást gyakorolhat a pénzügyi rendszerre, a piaci bizalomra vagy a gazdaságra?
- a szanálási eszközök és jogosultságok alkalmazása révén mennyire tartható vissza a más intézményekre vagy a pénzügyi piacokra való továbbterjedés?
- az intézmény szanálása mennyire jelentős hatást gyakorolhat a fizetési és az elszámolási rendszerek működésére?

A szanálhatósági akadályok feltárásának kiindulópontja az MNB-nél már rendelkezésre álló információ, melyet kiegészíthet a szanálási hatóság általi adatbekérés, valamint a felügyeleti vizsgálatoktól elkülönülten, a szanálási hatóság által az adott intézmény vonatkozásában indított – jellemzően, de nem szükségszerűen helyszíni szakaszt is tartalmazó – hatósági vizsgálat. Ilyen vizsgálatok indítására és rendszeressé válására számíthatnak a közeljövőben hitelintézetek.

Mi történik, ha az MNB jelentős szanálhatósági akadályt tár fel egy intézmény-nél?

Ha a szanálási feladatkörében eljáró MNB a szanálhatóság értékelése során megállapítja, hogy az intézmény szanálhatóságának jelentős akadályai vannak, erről írásban tájékoztatja az intézményt és a Felügyeletet. Az intézmény legfeljebb négy hónapon belül javaslatot tesz a szanálási feladatkörében eljáró MNB részére a tájékoztatásban megjelölt szanálhatósági akadályok megszüntetésére vagy kezelésére. Az MNB szanálási területe a Felügyelettel egyeztetve értékeli, hogy az intézmény által javasolt lépések megfelelőek-e az akadályok kezelésére, megszüntetésére.

Ha az intézmény javaslata alkalmas a szanálhatósági akadályok kiküszöbölésére vagy hatékony kezelésére, akkor az MNB legfeljebb három hónapos határidő tűzésével kötelezi az intézményt - vagy csoportot - a lépések megtételére. Ha az intézmény által javasolt, illetve vállalt intézkedések az MNB szerint nem alkalmasak a szanálhatósági akadályok elhárítására, a szanálási hatóság válik jogosulttá meghatározni azokat az intézkedéseket, amelyet a szanálhatóság érdekében az intézménynek végre kell hajtania.

A szanálhatósági akadályok kockázatot jelentenek egy esetlegesen szükséges válságkezelés sikeres lebonyolításában, jelentős akadályokat gördítve a szükséges eszközök alkalmazása elé, így akadályozva a szanálási célok elérését. Az intézményi válságkezelésen túl közvetett módon a pénzügyi szektor többi szereplőjét, végső soron pedig a pénzügyi stabilitást is veszélyeztethetik, így - Európai Unió elvárás alapján - a szanálási feladatkörében eljáró MNB ehhez igazodóan „erős” hatósági jogosítványokat kapott az akadályok elhárítására.

Konklúzió

A szanálási feladatkörében eljáró MNB a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások szanálásán túl, „békeidőben” is számos feladatot ellát, és a szanálási tervezés keretében nem csak adatszolgáltatásokat rendel el, hanem a Felügyelettől független, önálló helyszíni vizsgálatokat is tart az intézményeknél. A szanálási tervezés és a szanálhatósági vizsgálatok a normál, „békeidős” hatósági működés részei, nem jelentik azt, hogy az MNB szanálni kívánja az érintett intézményeket. A piaci szereplőknek érdemes komolyan venniük ezeket a vizsgálatokat és felkészülniük, illetve együttműködniük a szanálási hatósággal a szanálási tervezés során, mivel a szanálhatósági akadályok elhárítására szolgáló hatósági jogosítványok erősek és jelentős mértékben képesek befolyásolni az intézmény vagy csoport szervezeti, működési struktúráját, stratégiáját és üzleti működését (pl. leányvállalatok, üzletágak értékesítésére vagy egyes tevékenységekkel való felhagyásra kötelezés, a csoport működési modelljének és struktúrájának átalakítására kényszerítés).

„Szerkesztett formában megjelent a Napi.hu oldalon 2016. október 28-án.”